

Nr 51.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående egna-
hemslån till statens järnvägars personal i Ånge;
given Stockholms slott den 25 januari 1935.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsråds-
protokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att
bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departe-
mentschefen hemställt.

GUSTAF.

Henning Leo.

---

*Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet
inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott den 25 januari 1935.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, stats-
råden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM,
LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Leo anför:

I skrivelse den 29 december 1934 har järnvägsstyrelsen gjort framställ-
ning om bemyndigande att utlämna lån till statens järnvägars personal i
Ånge för bildande av egna hem därstädes.

Dylik låneverksamhet utövas av statens järnvägar sedan några år i Not-
viken och Ulriksdal, där tomter av statens järnvägar tillhörig mark för ända-
målet upplåtas med tomträtt. Lånen utgå av statens järnvägars rörelse-
medel i enlighet med vissa huvudgrunder, vilka närmare framgå av proposi-
tion nr 74 till nästlidet års riksdag.

I sin nyssnämnda skrivelse har *järnvägsstyrelsen* till en början anfört
följande:

Från tjänstemän vid statens järnvägar i Ånge har inkommit framställning om erhållande av lån från statens järnvägar för uppförande av egna hem.

Ur statens järnvägars synpunkt är en ökning av bostadsbeståndet i Ånge angelägen, enär den sedan länge på platsen rådande bostadsbristen vållar stora olägenheter i fråga om personaldispositionerna, och någon större ändring häri är icke att påräkna efter fullbordandet av elektrifieringen Stockholm—Ånge. I fråga om denna brists avhjälpande torde man av hittillsvarande erfarenheter att döma icke kunna enbart lita till den privata företagsamheten. Vidtagas inga särskilda åtgärder, kommer bostadsbristen säkerligen att bliva länge bestående. Det är också högst önskvärt att en förbättring av bostadstillgången må ernås utan att statens järnvägar själva uppföra ytterligare bostadshus och därmed öka sin starkt förlustbringande hyresverksamhet.

Med hänsyn till sålunda berörda lokala och övriga förhållanden har järnvägsstyrelsen, trots de starka betänkligheter styrelsen hyser gentemot den allmänna egnahemsverksamhetens tillämpning för den rörliga järnvägspersonalens del, funnit sig böra förorda, att statens järnvägars medel må komma till användning för beredande av avsedd hjälp åt ifrågavarande tjänstemän i deras strävanden att förskaffa sig egna hem.

Lånen, fortsätter styrelsen, skulle avse byggnader, belägna inom de statens järnvägar tillhöriga områden om cirka 50,000 kvadratmeter vid Ånge, till vilkas försäljning, under villkor som av Kungl. Maj:t fastställas, 1928 års riksdag lämnat sitt medgivande (riksdagens skrivelse nr 174 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 74) och vilka områden till större delen lämpade sig väl för anläggning av egna hem.

I anslutning till det anförda har järnvägsstyrelsen ansett sig böra framlägga förslag om utlämnande av egnahemslån till statens järnvägars personal i Ånge enligt följande huvudgrunder:

Egnahemslån utlämnas endast till i Ånge placerad ordinarie tjänsteman vid statens järnvägar för uppförande av bostadsbyggnad å tomt, som av statens järnvägar försålts till låntagaren.

Lånen beviljas med belopp, som högst uppgår till nio tiondelar av den av järnvägsstyrelsen fastställda byggnadskostnaden, ökad med köpeskillning för tomten, med iakttagande dock, att värde över 20,000 kronor icke får tagas i beräkning vid bestämmandet av lånets storlek.

I byggnadskostnaden må inräknas kostnaden för planering av tomten, ledningar inom densamma samt nödigt stängsel.

Lånen förräntas och amorteras på följande sätt: Till och med femte kalenderåret närmast efter det, under vilket lånet eller första delen därav utbeholdits, erlägges ränta efter en räntefot av 4 %, varefter från och med sjätte kalenderåret räntefoten utgör 4.25 %. Lyftat lånebelopp skall dock vara räntefritt under ett år från utlämningsdagen. Från och med tredje kalenderåret närmast efter det, under vilket lånet eller första delen därav utbeholdits, erlägges årligen under femton år förutom ränta enligt gällande räntefot en amortering av 7 % å halva lånet. Under vart och ett av de därpå följande tio åren erlägges såsom annuitet (amortering och ränta) samma belopp som det, vartill annuiteten uppgick för det sista av de nyssnämnda femton åren. Under det därpå följande året slutbetalas lånet.

Till säkerhet för lån skall till statens järnvägar lämnas in-teckning i vederbörande fastighet, gällande med bästa förmånsrätt eller, där fastigheten in-tecknats till säkerhet för servitut, med förmånsrätt näst efter sådan in-teckning.

Innan beviljat lån må av låntagaren uppbäras, skall lånekontrakt upprättas i två exemplar.

Fastställandet av de närmare villkoren för utlämnande av lån torde, säger styrelsen, kunna överlämnas till järnvägsstyrelsens avgörande. Såsom fallet vore vid egnahemslåneverksamheten i Notviken och Ulriksdal, syntes medel för utlämnande av nu ifrågavarande egnahemslån böra utgå av för statens järnvägar tillgängligt rörelsekapital. För den nu ifrågasatta egnahemsverksamheten vid Ånge ansåge styrelsen sig böra räkna med ett belopp av intill 200,000 kronor såsom för ändamålet erforderligt.

Då det kunde tänkas, yttrar styrelsen vidare, att statens järnvägar för bevakande av sin rätt nödgades i exekutiv ordning övertaga fastighet, för vars bebyggande ägaren erhållit lån från statens järnvägar, men ny avyttring av sådan fastighet icke syntes kunna ske utan riksdagens medgivande, ville styrelsen hemställa, att Kungl. Maj:t jämväl måtte utverka riksdagens medgivande att försälja sålunda övertagen fastighet under villkor, som av Kungl. Maj:t fastställdes.

Under hänvisning till vad sålunda anförts hemställer järnvägsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, dels att ett belopp av intill 200,000 kronor av statens järnvägars rörelsekapital må användas för utlämnande av lån för egnahemsbyggnader vid Ånge i överensstämmelse med här angivna grunder, dels ock att, där fastighet, för vars bebyggande lån sålunda utlämnats, av statens järnvägar övertagits utan att vara för järnvägsändamål behöfelig, försäljning av sådan fastighet må ske under villkor som av Kungl. Maj:t fastställas.

Med avseende å de statens järnvägar tillhöriga markområden i Ånge, om vilkas användning för egnahemsverksamhet här är fråga, har riksdagen, såsom järnvägsstyrelsen erinrat, i skrivelse den 9 maj 1928, nr 174, dels medgivit, att desamma må försäljas under villkor, som av Kungl. Maj:t fastställas, dels ock beslutat, att de medel, som i anledning av sådan försäljning inflyta, skola tillföras statens järnvägars fond för markförvärv. Genom beslut den 24 maj 1928 har Kungl. Maj:t anbefallt järnvägsstyrelsen att, då antagbara köpeanbud å, bland andra, ifrågavarande områden inkomme till styrelsen, upprätta förslag till köpekontrakt och därefter underställa desamma Kungl. Maj:ts prövning, därvid styrelsen hade att tillse, att i de fall, där vid ifrågavarande markupplåtelse så vore möjligt, egnahemsintresset bleve på bästa sätt tillgodosett.

Järnvägsstyrelsens förevarande förslag avser ett underlättande av egnahemsbildningen för statens järnvägars personal i Ånge och ansluter sig sålunda till vad i Kungl. Maj:ts nyssnämnda beslut anförts beträffande egnahemsintressets tillgodoseende. Med hänsyn härtill och till den i Ånge rådande bostadsbristen samt i betraktande av att Ånge numera är en betydande knutpunkt för statsbanorna i Norrland vill jag tillstyrka bifall till styrelsens framställning. De av järnvägsstyrelsen föreslagna huvudgrunderna för utlämnande av ifrågavarande egnahemslån överensstämma med de för egnahemslånen i Notviken och Ulriksdal gällande med de jämkningar, som

Departements-
chefen.

föranledas av att områdena i Ånge skulle upplåtas med äganderätt, medan de i Notviken och Ulriksdal upplåtits med tomträtt. I anslutning till vad 1934 års riksdag (skrivelse nr 210) beslutat om räntefoten för statens järnvägars egnahemslån å sistnämnda orter har järnvägsstyrelsen föreslagit, att räntan å nu ifrågavarande lån, sedan lånet under ett år varit räntefritt, till en början skall utgå efter 4 % samt från och med sjätte kalenderåret efter det, under vilket lånet eller första delen därav utbekommits, efter 4.25 %. Häremot har jag icke funnit anledning till erinran.

Såsom redan nu gäller skall varje särskilt försäljningsavtal beträffande ifrågavarande tomter underställas Kungl. Maj:ts prövning och inflytande köpeskillingar tillföras statens järnvägars fond för markförvärv. Då det av 1928 års riksdag lämnade medgivandet till försäljning av ifrågavarande, för järnvägsändamål obehövligen områden torde äga giltighet även med avseende å förnyad avyttring av fastighet, som järnvägsstyrelsen efter den första försäljningen nödgats återförvärva till följd av att köparen icke kunnat fullgöra sin betalningsskyldighet på grund av honom beviljat egnahemslån, synes järnvägsstyrelsens för sådant fall gjorda hemställan om försäljningsbemyndigande av riksdagen icke påkalla någon åtgärd. Givetvis skall, där förnyad försäljning av sådan tomt ifrågakommer, upprättat köpeavtal underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av statens järnvägars rörelsemedel ett belopp av högst 200,000 kronor må användas för utlämnande, i enlighet med av mig förordade huvudgrunder, av lån till statens järnvägars personal i Ånge för bildande av egna hem å de i det föregående omförmälda områdena.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Hellenius.